

Årsredovisning
för
Stiftelsen Grävfonden

802480-7102

Räkenskapsåret

2022-01-01 – 2022-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2022-01-01 – 2022-12-31.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden har fortsatt sitt arbete med att göra Grävfondens ändamål känt av potentiella donatorer, stora som små, med information om vårt viktiga uppdrag.

Syftet och ändamålet som det uttrycks i Grävfondens stiftelseurkund från 2017: ”... har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik, att verka för en bättre utbildning inom den undersökande journalistiken, och i övrigt verka för att höja den granskande journalistikens status och sprida insikt om dess betydelse för demokratin.”

Året har bland annat ägnats åt att kontakta flera av Sveriges kapitalstarkaste och tillika samhällsintresserade entreprenörer, som säger sig uppskatta värdet av oberoende granskade journalistik. Även när de själva blir granskade. Sann och relevant granskande journalistik som siktar på att ge fördjupning och avslöja okända missförhållanden, maktmissbruk och korruption har kommit att bli allt mer efterfrågad och uppskattad av såväl granskade som av andra medborgare.

Främjande av ändamålet

Styrelsens arbete består av att förvalta stiftelsens donationskapital och skapa bästa möjliga förutsättningar för att i ökande omfattning kunna finansiera kompetensutveckling genom utbildnings- och praktikstipendier. Eftersom dagens verklighet är komplex och utmanande krävs- förutom journalistiskt mod,- kunskaper i digitala researchmetoder och förmåga att sammanställa omfattande material.

Den svenska säkerhetskrisen som följt i kölvattnet av ryska angreppet på Ukraina pekar på ännu ett område som kräver kunskaper i att verifiera äkthet i ord och bild för att bland annat kunna urskilja digitala påverkanskampanjer eller desinformation som kan rikta sig mot enskilda, myndigheter och den egna redaktionen.

Nya digitala verktyg för omvänt bildsök och geolokalisering öppnar för att lära sig verifiera var och hur berättelser om krigsbrott, våldsbenägen extremism och brottslighet påstås äga rum.

Årets stipendier

Styrelsen har under 2022 valt att utlysa två olika stipendier. Nedan följer exempel på nyttan av våra donatorers generositet. Tack vare goda kontakter har förutsättningar skapats för en praktikstipendiat att arbeta under tre månader i mediehuset The Guardians välrenommerade grävgrupp i London. Ur stipendiats rapport: ” Jag skulle beskriva tiden vid datadesken som både mycket inspirerande och givande. Dels att få chansen att bo i London och få en rejäl crash course i det brittiska systemet. Dels för att verkligen få chansen att diskutera datajournalistik på ett nördigt sätt med kollegorna och få inspiration till grävmetoder att använda i min journalistik här hemma. Det var också spännande att få inblick i hur en internationell jätteorganisation som The Guardian jobbar med kvalitetssäkring och redaktörskap. Varje text passerar ett otal redaktörer och ofta också jurister innan de kommer ut på webb- eller tidningssidan. ”

Förutom årets stora stipendium med praktikplacering har Grävfonden valt att ge fyra journalister möjlighet att delta i sommarkursen *Summer School on Investigative Reporting* i Riga, som ges i regi av *Center for Media Studies, the Stockholm School of Economics*.

Ur en av stipendierapporterna: ”Kursen gav också en möjlighet att lära sig mer om villkoren för den

*Kersti Tull G
Ej R*

granskande journalistiken, och journalistiken i stort, i andra länder. Inte minst från reportrar i och från Ryssland, Ukraina och de baltiska länderna, vars vardag just nu präglas av Rysslands anfallskrig. På en punkt var alla överens: vi måste, som alltid, vara vaksamma på falsk balans samt fortsätta rapportera om krigsbrott som begås, på båda sidor. En oerhört matnyttig kurs var "Investigating war crime", med Manisha Ganguly från BBC. Hon gick igenom hur hon med hjälp av öppna, digitala källor (främst OSINT), samt vittnesmål från personer på marken granskat krigsbrott i Syrien, Libyen och nu senast Ukraina. Flera av tipsen finns listade i en guide hon gjort med 15 tips om hur man utreder krigsbrott."

Stora och små donationer

-- Inkomna donationer under 2022 uppgår till 361 900 kr, vilket betyder att Grävfonden sammantaget har mottagit 2,1 miljoner kr i stora och små belopp åren 2017- 2022.

-- Av de 2,1 miljoner kr har Grävfonden totalt delat ut 294 700 kr i utbildnings-och praktikstipendier under verksamhetsåren åren 2018- 2022. Stipendiebeloppet för 2022 är 104 000 kr.

--Särskilt tack till Sven Hagströmer, grundare av Avanza och Creades, som donerat ytterligare 330 000 kronor och som hitintills donerat 760 000 kr till Grävfondens verksamhet.

--Ordförandeinitiativet. Under rubriken "Gamla grävledare går samman i stöd för grävande journalistik" gick tretton tidigare ordförande för Föreningen Grävande journalister ut i en gemensam aktion och donation på 28 000 kronor till Stiftelsen Grävfonden. Syftet är att lyfta fram vikten av undersökande journalistik i alla delar av landet, hävdar de tretton Torbjörn von Krogh, Anders Löwenberg, Johan Lindén, Cecilia Zadig, Bo G Andersson, Björn Häger, Håkan Svensson, Zendry Svärdkrona, Helena Stjernström, Matti Stenrosen, Åsa Nicander, Elisabeth Anderberg, Fouad Youcefi, som alla på nära håll följt grävjournalistikens utveckling under 30 år.

--Tack vare en riktad donation/stipendium på 10 000 kr från Joachim Dyfvermark och från Centre for Media Studies vid the Stockholm School of Economics in Riga kunde två stipendiater delta i kursen Summer School on Investigative Reporting.

--Stort tack också till de donatorer som skänker mindre belopp regelbundet varje månad.

Omdisponering av kapital

Styrelsebeslut om en omdisponering av Grävfondens kapital togs i december 2022 i enlighet med stiftelsens placeringspolicy och med hänsyn tagna till etik och hållbarhet.

Bundet kapital till fast ränta 840 000 kr

Stiftelsefonden Handelsbanken, etappvis placering våren 2023 upp till 720 000 kr

Disponerbart belopp ca 150 000 kr på likvidkonto

Styrelsen

Styrelsen har hållit 8 styrelsemöten under år 2022 och har under året bestått av följande personer. Ledamöter: ordförande Kerstin Brunnberg, Ingrid Carlberg, Cecilia Zadig, Erik Palm och Torbjörn von Krogh samt suppleanter Ulla Sättereie, Fouad Youcefi, Anna Lindmarker, Emanuel Sidea och Kalle Jungkvist.

Tack

Styrelsen vill framföra ett särskilt tack för pro bono- insatser från Erik Lagerwall, Handelsbanken, Kungsträdgården och till revisor Daniel Larin, JPA International, Göteborg.

Stiftelsen har sitt säte i Stockholm.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "L. G." and "EP".

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik.

Stiftelsen fullföljer företrädesvis sitt ändamål genom:

utge stipendier till sökanden som dels uppfyller ändamålets syfte, dels är medlem i Föreningen Grävande Journalister, FGJ eller dess eventuellt framtida motsvarighet och har betalt sin medlemsavgift under de senaste två åren.

Under året har stiftelsen beviljat 104 000 kr (22 200 kr år 2021) i stipendier.

Flerårsöversikt (Tkr)	2022	2021	2020	2019
Stiftelsens intäkter	0	1	66	122
Årets resultat	-36	-75	-7	44
Eget kapital	1 678	1 458	1 195	1 203
Förmögenhet	1 680	1 470	1 219	1 253
Disponibla medel	578	358	96	103
Beviljade anslag	104	22	57	50

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

hA
G
Tolk
El

Resultaträkning

	Not	2022-01-01 -2022-12-31	2021-01-01 -2021-12-31
Stiftelsens intäkter			
Bidrag		2 900	1 400
Summa stiftelsens intäkter		2 900	1 400
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		-4 416	-77 015
Summa stiftelsens kostnader		-4 416	-77 015
Förvaltningsresultat		-1 516	-75 615
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		12 592	0
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar		-46 862	0
Summa finansiella poster		-34 270	0
Resultat efter finansiella poster		-35 786	-75 615
Resultat före skatt		-35 786	-75 615
Årets resultat		-35 786	-75 615

klp
J. Tull
F.P.

Balansräkning

Not 2022-12-31 2021-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav	2	382 592	300 000
Summa finansiella anläggningstillgångar		382 592	300 000
Summa anläggningstillgångar		382 592	300 000

Omsättningstillgångar

Kassa och bank

Kassa och bank		1 297 101	1 158 394
Summa kassa och bank		1 297 101	1 158 394
Summa omsättningstillgångar		1 297 101	1 158 394

SUMMA TILLGÅNGAR

1 679 693 1 458 394

G. KB
J. Trk
20

Balansräkning

Not

2022-12-31

2021-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Bundet eget kapital vid räkenskapsårets början

1 100 000

1 100 000

Bundet eget kapital vid räkenskapsårets slut

1 100 000

1 100 000

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början

20 094

95 709

Inbetalda medel

709 500

350 500

Lämnade och återförda bidrag

-116 200

-12 200

Årets resultat

-35 786

-75 615

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets slut

577 608

358 394

Summa eget kapital

1 677 608

1 458 394

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

1 875

0

Övriga skulder

210

0

Summa kortfristiga skulder

2 085

0

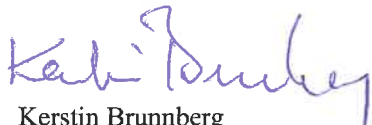
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

1 679 693

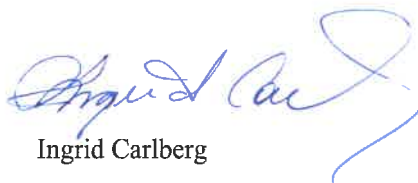
1 458 394

G kb
E Tull
FP

Stockholm

Kerstin Brunnberg
Ordförande

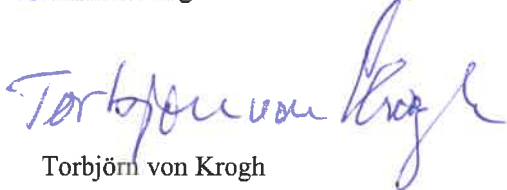
Ingrid Carlberg

Cecilia Zadig

Erik Palm

Torbjörn von Krogh

Vår revisionsberättelse har lämnats

27/2-2023

JPA Revision AB

Daniel Larin
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Grävfonden
Org.nr 802480-7102

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Grävfonden för räkenskapsåret 2022-01-01 – 2022-12-31.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2022 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att

De

uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Grävfonden för räkenskapsåret 2022-01-01 – 2022-12-31.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller

- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

AL

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Göteborg 27/1-2023

JPA Revision AB

Daniel Larin
Auktoriserad revisor